

PELLON KUNTA

25.2.2013

Valtiovarainministeriö

PL 28

00023 VALTIONEUVOSTO

VM 162:00/2011

Asia: Pellon kunnan lausunto kuntarakennelakiuudistuksesta

Pellon kunta ei hyväksy valtioneuvostolle annettavaa toimivaltaa päättää kuntajaon muuttamisesta, sillä kunnilla on perustuslain tasolla turvattu itsehallinto. Esityksen määräajat pitäisi myös poistaa. Muutosta tulisi pikemminkin pyrkiä saamaan aikaiseksi mahdollistamalla kuntien välisen yhteistyön tiivistämisen, mieluummin kuin pakottamalla kuntia yhteen. Kuntarakenneselvitysten pohjaksi kaavailtu 20 000 asukkaan tai yksivuotiaiden ikäluokan 50 lapsen vaatimus ovat teennäiset, ja mekanismi johtaa selvittämiseen selvittämisen pakosta. Kuntarakennelain uudistamisesta tulisi siten luopua, sillä se kaikkein välivaiheineen estää kuntien välisen yhteistyön syventymisen. Oikeustieteen professori Kaarlo Tuori on muun muassa todennut, että lakiluonnos on lain muotoon puettu poliittinen ohjelma. Tätäkin taustaa vasten ajateltuna kuntarakennelakiuudistus näin toteutettuna on huonosti valmisteltu ja voi johtaa toteutuessaan arvaamattomiin ongelmiin.

Kuntarakenneuudistuksen tavoitteet ovat selkeässä ristiriidassa kuntajaon kehittämisen tavoitteisiin nähden. Kuntarakennelakiuudistusta vaivaa kaupunkikeskeisyys ja keskittämisen vimma ainoana mahdollisuutena. Syrjäisyysluvultaan suurimpaan luokkaan kuuluvan kunnan asukkaiden itsehallinto ei vahvistu sillä, että kuntia yhdistämällä hallinnollinen keskus etäänny entisestään. Tilannetta ei paranna myöskään se, että valtio ei ole panostanut tarpeeksi joukkoliikenteen kehittämiseen. Pelkästään nykyisen kunnan hallinnollisen keskuksen tavoitettavuus on heikko. Itsehallinto ei lisääny myöskään siten, että nykyinen kunta liitettäisiin väestöllisesti merkittävästi suurempaan kuntaan.

Postiosoite
Kunnantie 4
95700 PELLO

Käyntiosoite
Kunnantie 4
95700 PELLO

Puhelin
0400 106 060/vaihde
Fax (016) 513 373

Tuolloin nykyisen kunnan alueen asukkaiden edustavuus mahdollisessa uudessa valtuustossa, ja muissa elimissä, on häviävän pieni.

Pellon kunta rajoittuu pohjoisessa Kolarin kuntaan, idässä Rovaniemen kaupunkiin ja etelässä Ylitornion kuntaan. Kaikissa näissä naapurikunnissa matkailu on vahva elinkeino. Pellon kunnan elinkeinorakenne on puolestaan logistiikka-, teollisuus- ja palvelupainotteinen. Eri elinkeinoilla on lähtökohtaisesti myös erilaiset intressit. Pellon kunnan alueelle sopii esimerkiksi tuulivoimapuistot paremmin kuin sen naapurikuntiin, sillä matkailuelinkeino ja sen intressit eivät ole niin vahvoja Pellon kunnassa, kuin esimerkiksi Kolarissa. Nykyinen kuntajako mahdollistaa Lapissa maakunnan tehokkaan alueellisen hyödyntämisen. Valtion tulisi tarvittaessa tukea kuntien kehittymistä ja ennakoitavuutta, jonka avulla kunnat voisivat erottua toisista ja löytää omat vahvuutensa.

Kuntarakennelain uudistamisen yhteydessä on huomioitu ruotsin ja saamenkielen asema. Pellon kunta kuuluu maantieteelliseen alueeseen, jossa puhutaan meänkieltä. Ruotsissa meänkielillä on virallinen vähemmistökielen asema. Tornionlaaksolainen kulttuuri ja identiteetti ovat Pellon kunnassa vahvoja. Kulttuurilliset ja identiteettikysymykset tulisi huomioida kuntarakennelaisissa paljon nykyistä ehdotusta laajemmin. Ehdotammekin, että kielilaisissa meänkielille tulee antaa virallinen asema ja sen säilyminen tulee turvata. Osaltaan on yhteisen kielen ja kulttuurin ansiota, että Pellon kunnalla on luonteva yhteys naapurimaahan. Yhteistyötä tehdään lääkäripäivystyksissä, palo- ja pelastustoimessa sekä kokoajan suunnitellaan yhteistyön lisäämistä erilaisilla hankkeilla ja hankinnoilla. Tämä yhteistyön suunta on lakiluonnoksessa valitettavasti unohdettu kokonaan.

Hallitus tekee SOTE- uudistusta väärässä järjestyksessä. Ensin tulisi miettiä, taloudelliset lähtökohdat huomioiden, yhdenvertaiset palvelustandardit koko valtakunnan tasolle. Tämän jälkeen pitäisi arvioida millä tavoin ne saavutetaan. Hallituksen toimintamalli asiassa on täysin päinvastainen. Ei ole kenenkään edun mukaista laittaa organisaatioita yhteen, ja katsoa sen jälkeen mitä näillä voidaan toteuttaa. Tilaaja/tuottajamalli ei ole tehokkain tapa järjestää palveluita, sillä se vaatii kaksinkertaisen organisaation; eli tilaajalle ja tuottajalle omansa. Pellon kunnan mielestä tehokkain tapa olisi säilyttää kuntien nykyisen laajuinen perusterveydenhuollon palvelutuotanto ja antaa järjestämisvastuu eli rahat erikoissairaanhoidon tarpeita varten kunnille. Kunnilla pitäisi olla enemmän vaikutusmahdollisuuksia erikoissairaanhoidon yleensä, ja sitä taustaa vasten ajateltuna järjestämisvastuu pitää ehdottomasti olla kunnilla. Nykyinen sairaanhoitopiirijärjestelmä ei voi jatkua sellaisenaan, vaan niiden tilalle pitää perustaa uudet organisaatiot, jotka vastaavat nykyisten sairaanhoitopiirien aluetta. Kunnat voisivat puolestaan tiivistää yhteistyötä perusterveydenhuollon osalta perustamalla lisää kuntayhtymiä.

Postiosoite
Kunnantie 4
95700 PELLO

Käyntiosoite
Kunnantie 4
95700 PELLO

Puhelin
0400 106 060/vaihde
Fax (016) 513 373

Suuruuden ekonomia ei harvaanasutulla alueella toimi. Keskittämisestä saavutettavat hyödyt ovat tarkemmin tarkasteltuna näennäisiä, hyödyt katoavat maantielle tai omaan mahdottomuuteensa. Esimerkiksi perusopetuslaki asettaa omia ajallisia rajoitteita sille, kuinka paljon palveluita voidaan keskittää. Osa palveluista on puolestaan saavutettava muusta syystä nopeasti, varsinkin akuuttihoito. Riittävä terveydenhoito ja terveyden edistäminen ovat perusoikeuksia, jotka julkisen vallan on turvattava. Palveluiden nopea tavoitettavuus ei ole puolestaan mahdollista ilman toimivia paikallisia rakenteita. Pitkien etäisyyksien vuoksi Lapin erityispiirteet pitää tunnistaa ja tunnustaa, kaikkia kuntia ei voi laittaa samaan muottiin.

Pellosa 25.2.2013

PELLON KUNNANHALLITUS

Risto Kuusijärvi

kunnanhallituksen puheenjohtaja

Sami Baas

vt. kunnanjohtaja

Postiosoite
Kunnantie 4
95700 PELLO

Käyntiosoite
Kunnantie 4
95700 PELLO

Puhelin
0400 106 060/vaihde
Fax (016) 513 373

VALTIOVARAINMINISTERIÖN LAUSUNTOPYYNTÖ KUNTARAKENNELAKILUONNOKSESTA

kunnanhallitus 25.2.2013 § 93

Valtiovarainministeriö on 22.11.2012 päivätyllä kirjeellään pyytänyt lausuntoa kuntarakennelakiluonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvityisperusteista (ml. poikkeusperusteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä;
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 7.3.2013 mennessä.

EHDOTUS

Kokoukseen tuodaan käsiteltäväksi asiaan liittyvä lausuntoluonnos. Kunnanhallitus päättää antaa kuntarakennelakiluonnoksesta lausunnon valtiovarainministeriölle.

PÄÄTÖS

Hyväksyttiin.